

Streszczenie

Ocena obsługi administracyjnej grantów FNP

Opracowały: Marta Łazarowicz-Kowalik i Aleksandra Czerniawska

Warszawa, grudzień 2017

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Badanie

Badanie dotyczyło wsparcia administracyjnego, na jakie mogą liczyć laureaci konkursów FNP (działania 4.4 PO IR) ze strony instytucji, w których realizowane są granty. Interesowało nas, jak obsługa grantów jest organizowana i opłacana, czy laureat może liczyć na realną pomoc w pozanaukowych aspektach prowadzenia grantu. Badanie obejmowało laureatów programów First Team 1/2016 i 2/2016, Homing 1/2016 i 2/2016, Powroty 1/2016 i 2/2016 Team 1/2016 i Team 2/2016 oraz Tech Team 1/2016 i 2/2016¹.

Zastosowano kombinację dwóch metod badawczych. W pierwszym etapie przeprowadzono wywiady z osiemnastoma losowo wybranymi laureatami konkursów. Informację zdobyte w wywiadach posłużyły do skonstruowania badania kwestionariuszowego, do udziału w którym zaproszono pozostałych 56 laureatów. Odpowiedzi otrzymano od 30 z nich (53,6%).

Najważniejsze wnioski

Praktycznie wszyscy laureaci mają zapewnione przez instytucję odpowiednie warunki pracy i sprzęt niezbędny do realizacji projektu badawczego. Zdecydowana większość (87%) z nich uważa również, że środki zapewnione przez FNP do obsługi grantu są odpowiednie.

Większość respondentów (56,7%), uważa, że wymogi FNP związane z obsługą grantu nie stanowią nadmiernego obciążenia dla grantobiorcy i instytucji, w której grant jest realizowany. Przeciwnego zdania było 30% osób wypełniających kwestionariusz. Wśród największych trudności wymieniano

---

¹ Badanie przeprowadzono zanim Fundacja zmieniła status z „Beneficjenta” na „Instytucję Wdrażającą” działanie 4.4., co spowodowało, że jej grantobiorcy weszli w rolę „Beneficjentów” i spowodowało zasadniczą zmianę zasad obsługi projektów.

procedury związane z prowadzeniem przetargów, zakupami, zamawianiem usług i płatnościami. Kolejnym problematycznym obszarem jest rekrutacja oraz sporządzanie umów o pracę i kwestie związane z wysokością stypendiów i wynagrodzeń. Laureaci uskarżają się również na czasochłonność sporządzania sprawozdań finansowych oraz trudności z rozliczeniem podróży.

Trudności są szczególnie odczuwane przez młodszych naukowców, którzy realizują swoje pierwsze granty i z wieloma aspektami obsługi grantu musi poradzić sobie po raz pierwszy. Może to być poważnym wyzwaniem, jeżeli w instytucji brakuje odpowiednio przeszkolonego personelu administracyjnego albo jeżeli instytucja ma przesadnie skomplikowane przepisy wewnętrzne potęgujące ilość biurokracji. W skrajnych wypadkach problem przybiera postać konfliktu.

Najwięcej napięć między laureatem a instytucją, w której realizowany jest grant, dotyczy sposobu wykorzystywania kosztów pośrednich czyli „ryczałtu”. Zgodnie z wymogami FNP, o dysponowaniu ryczałtem decydują wspólnie laureat i instytucja, mogąc finansować z niego zarówno zadania projektowe (np. wyjazdy), jak i koszty realizacji grantu (np. utrzymania budynków i infrastruktury badawczej), a także obsługę administracyjną i finansową grantu. Fundacja pozostawia w tej kwestii beneficjentom i zatrudniającym ich instytucjom wolną rękę, co oznacza, że podział i sposób wykorzystania ryczałtu jest kwestią wewnętrzną negocjacji. Niezadowolenie ze sposobu rozliczania ryczałtu deklaruje mniej więcej połowa badanych osób. Główne powody do niezadowolenia to problemy z rozliczeniem podróży w ramach ryczałtu oraz sytuacja, w której instytucja przejmuje zbyt dużą część ryczałtu na bliżej nieokreślone koszty obsługi grantu.

Ocena obsługi grantu przez instytucję, w której realizowany jest grant wypadła raczej pozytywnie, choć 23,3% osób badanych zadeklarowało ocenę negatywną. Większość instytucji zatrudnia osoby wspomagające grantobiorców. W przypadku obsługi administracyjnej na pomoc pracownika instytucji może liczyć 73,3% grantobiorców, w zakresie obsługi finansowej – 83,8%. W największym stopniu (90%) respondenci mogą liczyć na wsparcie w zakresie organizowania przetargów i zamówień publicznych. Mniej więcej w połowie przypadków zaangażowania osób obsługujących grant z ramienia instytucji, przejmują one całkowicie te zadania.

Często sam laureat bądź inni członkowie jego zespołu (np. zastępca) biorą udział w obsłudze grantów. Najczęściej dotyczy to obsługi administracyjnej (36,6% osób badanych) oraz przetargów i zamówień publicznych (26,6%), najrzadziej – obsługi finansowej (16,6%). Sporadycznie zdarza się, żeby naukowcy pozostali z obsługą grantu sami (10% dla zadań administracyjnych; 0% dla obsługi finansowej oraz 6% dla przetargów i zamówień publicznych).

Najczęściej pracownicy obsługujący grant są opłacani przez instytucję i grantobiorca nie ponosi z tego tytułu dodatkowych kosztów. Dość powszechnym rozwiązaniem jest stworzenie specjalnej jednostki administracyjnej w celu obsługi grantów (86,7% respondentów). Dokładnie połowa z nich funkcjonuje na poziomie uczelni/instytucji, a połowa na niższych szczeblach administracyjnych np. wydziału lub instytutu.

Zdarza się, że osoba zajmująca się obsługą grantu zatrudniona jest bezpośrednio w grupie badawczej grantobiorcy. Z pomocy takiej osoby do obsługi administracyjnej korzysta 23,3% laureatów; do obsługi finansowej oraz do obsługi przetargów i zamówień publicznych – 16,6%. Sytuacje, w których pracownik zajmujący się obsługą grantów jest finansowany ze środków grantu, częściowo lub w całości, są stosunkowo rzadkie. W komentarzach pojawiła się opinia, że obsługa administracyjna powinna być obligatoryjnie pokrywana ze środków pośrednich grantu. W odczuciu

respondentów jakość obsługi grantów nie jest powiązana z wysokością kosztów pośrednich (i samego grantu). Oznacza to, że praca wkładana w tę obsługę nie jest odpowiednio wyceniana.

Zdarzają się sytuacje, kiedy osoby zatrudnione w grantie nieodpłatnie wspomagają pracowników zatrudnionych do obsługi grantów (nie więcej niż 13,3% przypadków dla wszystkich kategorii wsparcia). W przypadku zadań administracyjnych, w nielicznych projektach (13,3%), cała praca jest wykonywana nieodpłatnie przez kierownika grantu lub pozostałe osoby zatrudnione w grantie do innych celów.

Większość respondentów stwierdza, że obsługa grantu przebiega raczej sprawnie i płynnie lub zdecydowanie sprawnie i płynnie, przy czym dotyczy to przede wszystkim obsługi finansowej (77%), a w najmniejszym stopniu przetargów i zamówień publicznych (60%). W wywiadach zaś częściej wybrzmiewają narzekania, jednak dane ilościowe każą sądzić, że poważne trudności to jednak margines. Głównym problemem są przestoje związane z procedurami przetargowymi.

Choć część respondentów przypisuje jednak sprawną obsługę grantów raczej własnej determinacji niż efektywności pracowników administracji, kompetencje osób obsługujących granty oceniane są dość wysoko. W odniesieniu do każdego z aspektów wsparcia (administracyjnego, finansowego i w zakresie przetargów i zamówień publicznych) ponad połowa respondentów ocenia, że kompetencje pracowników są „raczej wysokie” lub „bardzo wysokie”. Najgorzej spośród badanych kwestii wypada ocena kompetencji administracji w zakresie obsługi obcokrajowców. Aż 36% badanych uważa, że pracownicy uczelni mają braki w tym zakresie.

Wielu laureatów stwierdza poprawę jakości obsługi grantów w ciągu ostatnich lat, choć wielu również nie widzi wyraźnej zmiany. Zwłaszcza w przypadku obsługi przetargów i zamówień publicznych – zmianę na lepsze obserwuje zaledwie 17% respondentów.